

nojes paa forskellig Maade, men derfor er ogsaa det, han opførte, ikke blevet det, som hans Forbillede var, og det er paa mange Maader en Bygningskunst, som under vore Forhold paa mig og paa mange andre gør Indtryk af noget uagte. Der er allerede talt om det besynderlige i at tage det antikke Tempel til Mønster for Kirker, men rent bortset herfra er den Bygningsform, han efterlignede, en Form, der kræver stærk Sol over de mægtige Façader. Den er skabt i et sollyst Klima; den kræver Sol over Yderfladerne og store aabne eller ovenbelyste Haller indvendig. I vort Klima, fugtigt og graat som det er, blive disse store Flader og disse mørke Indenrum fængselsagtige. Jeg ved, at man mange Steder i Udlandet, naar man har set C. F. Hansens Tegninger, har beundret det noget storslaaede i Linievirkningen og Fladevirkningen. Men her hjemme, hvor hans Bygninger staa, og hvor vi kunne se dem, synes jeg, at man kan sige, at denne Mand paa mange gør Indtryk af at have været en mesterlig Ligkistefabrikant. Arrestbygningen paa Gl. Torv er af alle anerkendt som det ypperste Udtryk for hans Kunsts Egenskaber i endnu højere Grad end Domhuset, der dog staa uendelig højt over Frue Kirke. Af de tre af hans Bygninger, som vi se daglig, Domhuset med Arrestbygningen, Slotskirken og Frue Kirke, kan der dog ikke være Tvivl om, at den sidste er den ringeste.

Hvad kan da være Grunden til, at en yngre Kunstretning nu pludselig har samlet sig om denne Mand, efter at mange Slægtled have følt sig trykkede af hans Kunst og glædet sig over, at den ikke er bleven Billede og Mønster for vor hjemlige Arkitektur? Hvad kan det være, der gør, at de nu søge til den? Der er noget overmaade tiltalende i disse moderne Arkitekters og Bygningskunstneres Stræben. Det er en Art Reaktion mod den overhaandtagende Detailkunst indenfor vor Arkitektur, der driver dem mod de ædlere og simple Forhold, mod større Flader, mod kraftigere Linievirkning, kastende Vrag paa Detaillerne for at samle sig om Helheden. Men det forekommer mig, at det vilde være ganske ulykkebringende for vor Bygningskunst, hvis man gjorde C. F. Hansens Fængselsarkitektur til Mønster. Fra hans Samtid er der dog en anden Mester, Bindsbøll, hvis Værkers Linievirkning og Fladevirkning er fuldt saa imponerende og storslaaet, og som bærer langt bedre Følger, og man maa anerkende den Del af de yngre Arkitekters Arbejde, som gaar ud paa at søge tilbage til vor hjemlige Bygningskunst,

den, som er vokset frem af vore naturlige Forhold, og som harmonerer med Omgivelserne, med Klima, med Kunst og Naturforhold, thi den Bygningskunst er det ret at arbejde med og tage som Mønster.

C. F. Hansens Bygninger skulde man altsaa ikke nu kunne røre ved, fordi det var pietetløst. Jeg skal minde om, hvad der er fremdraget i et Møde i en Forening her i Byen, at den Bygning, som fra alle Sider er den mest beundrede af C. F. Hansens, nemlig Arrestbygningen, i vore Dage er forandret og meget stærkt forandret. Den er forandret paa den Maade, som oftest bryder en Bygning stærkest isønder, nemlig ved at der er føjet nye Vinduer ind. Vi se et afskrækkende Eksempel paa, hvad dette kan føre til, ved den Bygning, som ligger overfor den nye Rigsdagsbygning, Rigsarkivet. Men i Arrestbygningen, hvor Nødvendigheden af nye Vinduer fremkom derigennem, at man skulde have flere Celler, er det lykkedes de Kunstnere, som have Ansvaret for Ombygningen, Fenger og Clausen, at tilvejebringe smukke og skønne Forhold, og da dette fremdroges i Mødet, hvor der var en Række sagkyndige til Stede, virkede det overraskende paa disse, at det ikke var C. F. Hansens oprindelige Værk, man stod overfor, men et saa stærkt omarbejdet Værk.

For C. F. Hansens Bygningskunst er Spiret noget fremmed. Man ser paa de forskellige Taarne, han har rejst, en Række Forsøg paa at finde en naturlig Afslutning paa dem. Han kommer undertiden til helt uhyggelige Resultater, hvilket man kan se i den Bog, hans Venner have udgivet om hans Kunst. Der er en lille Kirke i Skagen, som han har bygget, og hvorpaa der i vore Dage er sat et Spir. Ulrik Plesner har bygget dette Spir. Jeg har ikke set det, men Arkitekter, som have set det, sige, at Kirken som Helhed derved har vundet ganske overordentligt. Jeg erindrer Kirken, som den stod bygget af C. F. Hansen, den var langt fra tiltalende.

Naar jeg saaledes hverken fra historiske eller kunstneriske Synspunkter kan tillægge det, der staa paa Frue Plads, en saadan Betydning, at vi skulle frede om det og være afskaarne fra at ændre paa det, bliver kun det Spørgsmaal tilbage, om det nye Spir, der skal rejses paa denne Bygning, vil blive et Smykke for Kirken og for Byen. Derom lyder det gamle Ord, at om Smagen skal der ikke disputeres, og jeg skal ikke føje Udtalelser af mig selv til, hvad der tidligere er anført. Der foreligger